

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, ante solvendum, est: in Italia Libellarum 10;

ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7 1/2.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis Lib. 0.50 pro unoquoque centimetro quadrato.

Cuncta militantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem

ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN ITALIA

Apud DISCLÉ, LEFEBVRE ET SOC.

ROMAE, Via Santa Chiara, 20-21.

IN BELGICA

Apud DISCLÉ, LEFEBVRE ET SOC.

BRUXELLES, Rue de la Montagne, 52.

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES

LONDON W. - 22, Orchard Street.

IN CIVITATIBUS FOEDERATIS

AMERICA SEPTENT.

Apud

COMMISSARIAT OF THE HOLY LAND.

NEW YORK, 110 n 9th St.

IN CANADA

ET NEWFOUNDLAND

NEW YORK (U. S. Americ.), 110 n 9th St.

IN GALLIA

LIBRAIRIE VIC ET AMAT

CHARLES AMAT SUCC.

Rue Cassette, 11.

IN HUNGARIA

Apud

C. B. LIPTAY, CORRISP. DE HONORAT

BUDAPEST, Palais de Théâtre National.

RERUM INDEX

DE QUADAM CALENDARIi GREGORIANI OPTIMA VIRTUTE	I Laie.
SINENSE MARTYROLOGIUM	Senior.
DE INGENUARUM ARTIUM HONESTATE	I Antonelli.
"UNDE HAEC INCENDIA?"	G. P.
PUGILES GRAECAE ARTIS OPUS	Laelius.
EX GALLIA - De omnium rerum Expositione Parisiensi	A. Vieillot.
DE AERIS TEMPERIE DEQUE MENTIS MOTIBUS	R. Spina.
LOLLIUS SIVE DE PROVECTA LATINITATE	P. Angelini.
COMMUNIA VITAE - De messe, ac de papilionum aucupii et speciebus	H. D. V. Plerallice.
HORAE SUBSECIVAE - Ad Felicem Ramorino in agro Pistoriensi rusticantem, cui Vocem Urbis remittebam	A. Bartoli.
AUREUM OCEANUM	A. L.
ANNALES	Poplicola.
LIBRORUM RECENSIO	P. A.
AENIGMATA	Digamma.
<i>In tertia operculi pagina:</i>	
PER ORDEM	Viator.
VARIA: Flores in conclavibus - Harengi quo vescantur - loci	P. d. V.

ROMAE

EX OFFICINA FORZANI ET SOCIi

M DCCC

Desclee, Lefebvre & Soc.
ROMAE - Via G. Chiara, 20-21 - ROMAE

Nuperrime ediderunt opus, cui titulus:

VITA DELLA SERVA DI DIO

PAOLA FRASSINETTI

FONDATRICE DELLE SUORE DI SANTA DOROTEA

Scriptis Alphonsus Capecelatro, S. R. E. Cardin., Archiep. Capuan.

Vol. in-8 (pag. 540). venit. Libell. 4.50.

Nuperrime ediderunt opus, cui titulus:

CONSTITUTIONES LEONIS XIII

SUPER

IUDILAE UNIVERSALI ANNI MDCCGG

COLLECTA EDIDIT, QUIBUSDAM ADNOTATIONIBUS ADDITIS

IN COMMODO PRÆSERTIM CONFESSARIORUM

THOMAS ARIZZOLI

Minister Apostolicus Imperialis, S. Penitentiarie officialis.

e i . lib. 1

Nuperrime ediderunt opus, cui titulus:

Pro sociis comm. Vox Urbis Lib. 0.80

FIGURAE URBS ROMAE

ARTE PHOTOGRAPHICA EXPRESSAE

COLLECTIONES VARIAS ET NUMERO ET PRETIO

Nuperrime ediderunt opus, cui titulus:

URBS E IANICULO MONTE PROSPECTUS

(m. 1.10 x 0.24)

qui sociis commentarii VOX URBS dono datur.

venit singillatim L. 2.50

Nuperrime ediderunt opus, cui titulus:

SI QUIS FLURA REQUISIVERIT HUIUS PROSPECTUS

EA MINORI ACCIPIET PRETIO.

PHILIPPUS VITI EQUES
MARMORARIUS

ROMAE - Via Alessandrina, N. 51 e 52 - ROMAE

AFFABRE SCULPIT QUAE SUNT
AD SIMULACRA, ALTARIA, SACELLA
AEDICULAS

uti patet ex operibus erectis ac reffectis

in Basilica Lateranensi,

Liberiana, Laurentiana extra muros, Transtiberina,

Eudoxiana, etc.

T. G. Fratrum PARISI
CANDELARUM AD SAGRA OPIFICIUM

PRAEMIIS INSIGNE

AB ANNO 1829 CONSTITUTUM

Romae in Italia, in Foro Campi Martii, 6

Singula in artium
recognitionibus publi-
ce habitis maxima re-
lata munera.

LEO PP. XIII

honores addidit

Lateranensi Archi-
basilicae, itemque Va-
ticanae, quoties de Bea-
lificatione aut de Cano-
nizatione solemne sit,
suppeditat.

Praecipua Templa
cereis instruit ubique
terrarum. In Asiam,
Africam et urbem Con-
stantinopolim mittit
ingentia rerum huius-
modi pondera, pretio
franco 190 pro singulis
100 Chilogramm.

Si vero ab America
aut ab Australia petan-
tur onera (300 Chilo-
gramm. ad minimum),
pretium erit franco 225
pro 100 Chilogramm.

Nullo impendio iuventium

res in proximiorum a potentibus designatum portum deferatur

Gratis pariter, quae mittuntur, arca asservantur

Cutis quaerenti explicatio erit uberior.

LE LAUDI LATINE
IL CANTICO DEL SOLE

DI

SAN FRANCESCO D'ASSISI

S. Maria degli Angeli, presso Assisi, tip. della Porziuncola, 1897

Hoc libello praeter venustam praefatiunculam a Paulo Sabatier, viro
rei longe peritissimo, conscriptam, continentur laudes latinae cum inter-
pretatione italica, Canticum Solis, necnon illa Speculi perfectionis capita,
quae Cantici originem exponunt, aliaque permulta. Libellum, quem
proxime alii subsequenter ad parvam Bibliothecam Franciscanam compa-
randam, Iulius Salvadori, litteris tradendis doctor egregius, maxima
edidit cura. Romae apud commentarii Vox Urbis Administrationem venit
L. 0.50, in pauperum levamen.

Ciapponi Franciscus et Soc.

OFFICINA

ANAGLYPTIS, GEMMIS CONCHISQUE CAELANDIS

PRAESERTIM IN REDDENDIS FIGURIS

PHOTOGRAPHICE EXPRESSIS

TEMPERANTIA IN PRETIO - DILIGENTIA IN OPERE

ROMAE - Via Sistina, 129 - ROMAE

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15. M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 ½.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE - Via Alessandrina, 87.

DE QUADAM CALENDarii GREGORIANI OPTIMA VIRTUTE (1)

CALENDARIUM Gregorii papae cura renovatum vix usu venit, cum denigratores statim exorti sunt, blaterantes finem illius emendationi propositum nullo modo novo dierum ordine attingi posse. Iterarunt haec nostris diebus Beckett Denison (qui Grimthorps nobili nomine modo auctus est) et Glasenapp doctor, Russorum calendario emendando praefectus. Qui quidem, saecularibus immutationibus iuxta Gregorianum stilum in annis bisextilibus supputandis adhibitis, novum centum viginti et octo annorum circulum sufficere, quem astronomiae doctores benigne a priori exceperunt.

Et profecto nostrum annorum tempus 365 dierum est, atque 242199. Contra vero si novus hic 128 annorum circulus in annorum diuturnitate aestimanda adhibeatur, medium eorum tempus advenietur dier. 365, 242187. Differentia itaque interest minima $\frac{12}{1000000}$, quae exacta paene supputatio vitae necessitatibus satis superque est.

Ratiocinatio autem, qua clari illi viri utuntur, errori obnoxia eo adamussim loco videtur, quo in Gregorianum calendarium animadvertit. Non inficiamur equidem astronomicam disciplinam magis in dies provectam tropici annorum circuli veriorum aestimationem reperisse, quam quae tribus abhinc saeculis innumeras inter difficultates atque incertitudines computata est; sed tamen calendarii Gregoriani laus non imminuitur, quod tam firmis fundamentis innititur, ut cuiusvis perfectionis immutationis facile patiens reddatur. Eius enim ordo tropicalis anni aestimandi differentia ut expungatur plane sinit, utque requisita concordia obtineatur.

Quisquis enim ordinarium annorum circulum inter ac tropicalem assequi nititur aequalitatem, tum si circulum 128 annorum (loco trium annorum bisextilium quadragesimo quoque anno, prouti in hodierno Gregoriano ordine servatur), tum si magis diuturnum 3200 annorum adhibeat, aequae facilius perficiet. Quo quidem in secundo ordine, Gregoriano calendario immutato, bisextilem annum, qui circuli finem faciet, delere satis sit. Haec autem abrogatio omnibus annis redibit, qui numeri 3200 veluti multipli fuerint.

Gregorianus itaque ordo, facili item comptaeque solutioni ab ipso propositae nulla commutatione alata, emendationes omnes sibi addi patitur ad quasi perfectam aequalitatem assequendam civilem inter atque tropicalem annum necessariam; neque potest igitur defectu argui, quem ut corrigat, media ipse suppeditat. Bisextilis enim anni abrogatio tunc adveniet, cum errores successive cumulati plenam diem effecerint, quem tamen eventum annus 3200 inferet, qui computationem radicitus innovabit, novaeque aetati ter et amplius millenariae praebit initium.

(1) Animadversiones, quae sequuntur, obtuli Scientiarum Gallicae Academiae die 11 mensis Iulii huius anni MCM.

Atqui 128 annorum rationem a Denison doctore propositam ad trutinam vocemus. Exstant in hoc temporis spatio bisextiles Iuliani anni 32, communes vero 97; bisextili anno, circuli cuiusque proprio, deletio, aequatio exsurgit:

$$31 \times 366 + 97 \times 365 = 46751 \text{ dies.}$$

Quae quidem nota, cum per 128 dividatur, pro singulo quoque anno praebet

$$\text{dies } 365, 2421875.$$

Nunc contra circulum 3200 annorum sumamus.

Aderunt in eo bisextiles Iuliani anni 800, quorum Gregorianus ordo viginti quatuor delet. Abrogatis autem bisextilibus circuli propriis, habemus

$$775 \times 366 + 2425 \times 365 = 1168775 \text{ dies;}$$

quo numero per 3200 annorum spatio diviso, aestimationem anni obtinet

$$\text{dies } 365, 2421875.$$

Concordia itaque plena est.

Sequitur etiam Gregorianum ordinem circulo a Denison proposito antecellere, etiamsi, iuxta Lynn doctoris desiderium (1), ex hoc ipso anno 1900 originem ducat.

Profecto huiusmodi circulus initium iam sumpsit, neque differentia, quae pro actis iam annis convalluit, breviori circulo eoque perfecto rependi valet. Contra vero, si circulo 3200 annorum adhaeserimus, cum errores successive cumulati integram in fine circuli diem expleverint, anno bisextili abacto, concordia inter tropicalem et ordinarium annum iterum exsurget.

IOSEPHUS LAIS.

SINENSE MARTYROLOGIUM

MENDACIO, hypocrisi, astutiae, versutiae nunquam ad usque talos promissa vestis; proverbium vetus. Dum enim per usurpata gradiuntur, brevi ex indumento angustiae caudae, distortae tibiae, leonini pedes, tigrinae ungulae apparent, et quos prima fefellerunt fronte, diuturna nequeunt simulatione decipere. Haec in animum rediere meum, iam inde suscepta a maioribus, Sinensia, quae nunc ardent plusquam civilia bella, cogitantem. Plusquam civilia bella, dixi, Lucani stilum sequutus; quae enim apud Seres civilia praeterebantur arma compescenda, illa adversus Dominum et adversus Christum eius turpi fraude congerebantur, unoque penitus odio Europaeae civitates, christiano cultu ac religione praestantiores et in dominatum ceterarum gentium provectae, ad Christum delendum exterminandumque decernebantur. Haec ubi Seres illi fecissent, immutatae, subversaerque prorsus forent historiae, rerumque humanarum leges, et Europa succumberet Asiae. Hinc immane illud flagrant bellum, flagrantque teterrimum, Sinensium do-

minatoribus gratum desideratumque iamdiu, quo inermes, insontesque homines nostros adorti sunt Seres, ferro, igne deleverunt, domosque eorum expilaverunt, expilatas incendio cremarunt. At quis plebis et tot furantium militum ita coercere potuit sermones, ut perpetua hypocrisi continerentur?

Liceat ad rem ferre epistolam nondum praelo mandata, nobis autem propriam, qua R. P. Placidus a Castellammare, Evangelii praedicator in provincia Tsi-nan-fu, a septima et vicesima die mensis Novembris, anno nuper elapso, ita monebat: « Quatuor abhinc mensibus, nostri in regione vicariatus, atroci uti procella, furit persecutio. Turbae rebelles domos Christianorum aggrediuntur et expilant, vicos et oppida delent incendio, si Christo obsequantur, templa quotquot, nostrasque sedes; fideles absque discrimine profligant, occidunt, nullo discrimine sexus, conditionis, aetatis; sacerdotibus eadem. Tertio calendis Octobres impetus in sedem fratrum meorum hanc decernebatur: Deo miserante et avertente, nil praeter minas atque terrorem. At quae minae! quantus terror! Ecce, dum scribo, coram me triginta et ultra vicorum fumant incendia; cadavera intersectorum supra quod credibile sunt; sacerdotibus autem durissima super omnes. Galliarum legatus, quo protegente speramus, tribus iam inde mensibus nil inausum pro Christianis, nil intentatum relinquit. Omnia frustra. Sinensium provinciarum praesides (*mandarini* appellantur) verba imponunt, dant, irident versipelles, versuti, bilingues, omne quod pessimum. Nunc singula labi, in pessima ruere. Hesternae die ab urbe Pekino nuntius ferebat legatum Gallicum Sinarum imperio bella indicturum, Sinenses non recusaturos. Haec ubi fiant, quid de nobis? Utraque ignis ex parte. Futurum in arbitrio Dei; nos relictus sumus ad lacrimas non quidem pro nobis, sed pro fidelibus, qui omnium egeni aetherem querimoniis et lamentis complent. Atque cheu res omni lacrimarum fonte plangenda! »

Haec ille scribebat. At nunc res in apertum ex abditis, sub dio e cavernis, in agros e luco et recessu venit. Iamque Europae ingens laus, et coram Deo iudicium decorum est, meruisse Sinensium odia, quia praesertim Christiani, quia triumphale Crucis vexillum nomenque et baptisma praeferebant quocumque pergant.

Atque hic liceat, antequam praeposita exponamus, duo saltem notare gravissima; historicum esto primum. Millennio ab Incarnatione primo vertente, bellum immane ac diuturnum contra Arabes Turcasque imposuit Europae ferendum Deus; ex Asia hi; qui si vicissent, Europa succubuisset Asiae. At in signo Crucis vicere Europae gentes, et, prouti olim in Graecia, Miltiade primum, Themistocle duce postea, historiae lex constituta fuit, quaeque a Romanis inde suscepta rediit viguitque sexcenties, victoria stetit Europae. Nunc iterum, eiusdem Providentiae aeternae redeunte mysterio, prope dicam imperio, Europae gentes in Asiaticum, multitudine hominum innumerable, idololatrium genus aguntur, odio, non mi-

(1) Cfr. comm. *Nature*, n. 1443, die XXIV mensis Iulii MDCCCXCVII.

COMMENTARIUM "VOX URBIS" INDICES SINGULI

IX num. ann. III.

Christianae antiquitatis cultoribus Romae congregatis salutatio - L. M. CARD. PAROCCHI.
Kalendis Iulis - De proletariis - I. TONELLO.
De manuum labore inter gentes tuendo - P. ROSSANI.
Ex Germania - De Borussiae Scientiae Academia - P. ALT.
De linguae latinae natura ac proprietate - P. RASI.
Scola paedagogicae doctrinae - Vox Urbis.
Venerum daviga - A. COSTAGGINI.
Alexandri Mazonii carmen inscriptum II Cinque Maggio - M. RICCI.
Textura electrica ac teletroscopium - M. LANI.
Antiqua et musica - R. SPINA.
Polypti immanes - ALPHA.
Lollius sive de propecta latinitate - P. ANGELINI.
Communia vitae - Venatores et venatoria - H. D. V. PIERALICE.
Christianae antiquitatis doctorum Urbanus habitus conventus - A. L.
Perillustri viro equiti Nicolao Gallo condolecentis amici carnis ob amicitiam illi excessum - A. L.
Quaestio responsio - De lauri eloqui pronuntiatio - M. RICCI.
Annales - POPPICOLA.
Librorum recensio - P. A.
Aenigmata - P. GARRONE.

In tertia operculi pagina:

Per orbem - VIATOR.
Varia: Quid inter Napoleonem I et litteram M. - Europaeorum in orbe usum linguarum - Psittaci praecantus - P. d. V.
Epistolarum commercium - A. SECRETIS.

X num. ann. III.

De popularibus itemque agnatis githenacis - P. G.
De linguae latinae natura ac proprietate - P. RASI.
De stilo artis christianae - Cultoribus christianarum antiquitatum conventum habentibus - B. MACY.
Notitiae litterarum et artium - Ad Tarentum invocant - T. PACI.
Ad Mariam meae Mado volente pacis vota - I. SOLA.
Rolandus Iulianus II. ANTONELLI.
De praecipuis basilicis Urbis - ALPHA.
Lollius sive de propecta latinitate - P. ANGELINI.
Mors et hilaritas - R. SPINA.
Quaestio responsio - De una eademque recta apud omnes pronuntiatione latina - H. D. V. PIERALICE.
Annales - POPPICOLA.
Publici per orbem coetus legibus ferendis - SCRIBA.
Aenigmata - A. E. DE DRUFFEL.

In tertia operculi pagina:

Per orbem - VIATOR.
Varia: Peracti saeculi utilitas, et gloria senescentibus - Novae virtutis arbutus - Solaris lux in servitute redacta est! - Ovum princeps - Singulare et mirabile - P. d. V.

XI num. ann. III.

De popularibus legislatorum comitiis - P. ROSSANI.
De linguae latinae natura ac proprietate - P. RASI.
De stela in Romano Foro effossa novae animadversiones - ROMANUS.
In hodiernum « progressum » - Fr. XAV. ROSS.
De quadam transvaalica poetria - T. PACI.
Ex Americis - Philoctetes Sophocles tragedia in scena acta - I. B.
Tuscanensis S. Petri aedes - A. COSTAGGINI.
De quorundam moroso musicorum ingenio - HERSILUS.
Vita functi viri clariore - P. A.
De labyrinthis - A. VIELLOT.
Lollius sive de propecta latinitate - P. ANGELINI.
Communia vitae - De indumentis virorum - P. ALEXIS.
Quaestio responsio - De latini eloqui pronuntiatione - H. DOSWALD.
Annales - POPPICOLA.
Publici per orbem coetus legibus ferendis - SCRIBA.
Aenigmata - TIRUNCULUS.

In tertia operculi pagina:

Per orbem - VIATOR.
Varia: Singulare expurgisculum - Melodion - loci - P. d. V.
Epistolarum commercium - A. SECRETIS.

XII num. ann. III.

Operariorum familiae - P. ROSSANI.
De certamine poetico Hoeufftiano - A. BARTOLI.
De saltus Polonorum origine qui dicitur « mazur » - I. WABNER.
Ex Gallia - De nova gallicae linguae orthografia - MONTELUCCIUS.
« Tuberculosis » arcendae ratio - R. SPINA.
Dantis Aligherii vitus centenaria commemoratio - H. SALVADORI.
Ex Dante Aligherii - Inferi - Carmen primum - I. BONAVENTA S. I.
Lollius sive de propecta latinitate - P. ANGELINI.
De secretis Sinensium scriptis - A. COSTAGGINI.
Communia vitae - Venatores et venatoria - H. D. V. PIERALICE.
Peculiare donum socio datum - Vox Urbis.
Annales - POPPICOLA.
Publici per orbem coetus legibus ferendis - SCRIBA.
Librorum recensio - P. A.
Aenigmata - I. CASTELLI.

In tertia operculi pagina:

Per orbem - VIATOR.
Varia: Finis orbi terrarum ingruisse an multis abhinc annis incepit? - Electroscopium - loci P. d. V.

XIII num. ann. III.

Quae XX saeculo faciunda XIX saeculum scholis tradiderit - SENIOR.
Sinenses pugiles - A. COSTAGGINI.
Thomas Ketteler - P. ALT.
Rolandus adolescens - I. ANTONELLI.
Ad solera. Quingentesimo recurrente anno ob academia Cracoviensi instituta carmen saeculare - I. WABNER.
« Serotopia » apud veteres - G. P.
Bonarotii abissi Florentiae - ALPHA.
Romuli sepulcrum et Volcanus - ROMANUS.
Gherardi « delle noti » tabula coenam referens - X.
De auxilio naufragis ferendo - R. SPINA.
Lollius sive de propecta latinitate - P. ANGELINI.
Quomodo Berlioz musicis se dedit qui medicus prope est factus - LAELIUS.
De modo et ratione educandi tauros ad cursum penes Hispanos - HERSILUS.
Quaestio responsio - De una eademque recta apud omnes pronuntiatione latina - H. D. V. PIERALICE.
Quaestiones inter socios propositae - De Henrici Sienkiewicz committentia fabula quae inscribitur: Quo vadis? - Vox Urbis.
Annales - POPPICOLA.
Publici per orbem coetus legibus ferendis - SCRIBA.
Librorum recensio - I. F.
Aenigmata - F. PALATA.

In tertia operculi pagina:

Per orbem - VIATOR.
Varia: Sinensis orbis circumvallatio - Ambulatoriae aedes lustratae - Temporis per hebdomadas distributio - loci - P. d. V.

XIV num. ann. III.

Indictio litterarum certamini additi dies - Vox Urbis.
De Europae gentibus foedere iungendis - P. ROSSANI.
De capillorum et barbae usu apud Romanos - A. BARTOLI.
Ex Gallia - De omnium rerum Expositionibus deque hodierna Parisiensis - A. VIELLOT.
De Sinae et Iaponiae incolis - T. PACI.
De saltus Polonorum origine qui dicitur « Mazur » - I. WABNER.
Carmen puellare - Melodia popularis Polonorum sive « Mazur » - S. NOSKOWSKI.
« Zingari » qui dicuntur - HERSILUS.
Salvatoris Rosae tabula Catilinae coniurationem referens - LAELIUS.
Ioannes Gutenberg - A. COSTAGGINI.
Lollius sive de propecta latinitate - P. ANGELINI.
Sapium inventa - M. LANI.
Horae subsecivae - Ignes arte facti in monte Pincio - B. NELLI.
Ferdinando com. Capponio Pisanorum archiepiscopo ob eius recuper. et gravi morbo valetudinem an. mcm - I. BATTANUS.
Communia vitae - Propriae quibusdam quadrupedibus voces - H. D. V. PIERALICE.
Annales - POPPICOLA.

III. ann.

Publici per orbem coetus legibus ferendis - SCRIBA.
Librorum recensio - I. F.
Aenigmata - DIGAMMA.

In tertia operculi pagina:

Per orbem - VIATOR.
Varia: Manufacti lapides - Quam diu liceat carere somno volentibus - loci - P. d. V.

XV num. ann. III.

Futura militiae dominatio - SENIOR.
De grammaticorum ac rhetorum officii apud Romanos - I. IACHINO.
De Henrici Sienkiewicz libro « Quo vadis? » inscripto - I. ANTONELLI.
In Ioannem Baptistam N*** tecto nomine Rufum ephebei cuiusdam olim alumnum - LEO PP. XIII.
Mantonia apud maiores - P. ALEXIS.
Tuscanensis aedes S. M. Maioris - A. C.
Ex Gallia - De omnium rerum Expositione Parisiensis - A. VIELLOT.
Sinenses portas - A. COSTAGGINI.
Angelus (Rosorum fabella popularis) - N. FESTA.
Communia vitae - De papilionibus ac de messe - H. D. V. PIERALICE.
Annales - POPPICOLA.
Publici per orbem coetus legibus ferendis - SCRIBA.
Aenigmata - DIGAMMA.

In tertia operculi pagina:

Per orbem - VIATOR.
Varia: Quid si celeriora hodiernis electricle itinera? - loci - P. d. V.
Sociis monitum - A. SECRETIS.

XVI num. ann. III.

Margaritae Italorum Reginae in nece Humberti coniugis - Vox Urbis.
Humbertus I et Domo Sabaudia - FORFEX.
De tuenda latinitate - H. D. V. PIERALICE.
De disciplina « sociologica » - P. ROSSANI.
De Sedulio poeta christiano - I. LEMETTE.
Passio Christi in scenis acta ad Oberammergau - LAELIUS.
Solaris qui dicitur ictus - R. SPINA.
Ex Batavia - Ferae studiosorum Lugduni Batavorum habitae - L. P. MICROVIR.
Geographiae studium in scholis - F. R.
Lollius sive de propecta latinitate - P. ANGELINI.
Quaestio responsio - De una eademque apud omnes pronuntiatione latina - A. SORDET.
Amygdala - A. BARTOLI.
Annales - POPPICOLA.
Librorum recensio - A. P. - I. F. - I. A.
Aenigmata - A. E. DE DRUFFEL.

In tertia operculi pagina:

Per orbem - VIATOR.
Varia: loci ex historiis - P. d. V.
Sociis monitum - A. SECRETIS.

XVII num. ann. III.

Die nominali Leonis XIII Pont. Maximi - XIV Kal. Septembr. A. MCM - P. ANGELINI.
Quodnam erit saeculum? - SENIOR.
De Romanorum bibliothecis - I. IACHINO.
De extraneis artibus apud barbaros Afros inventis - A. COSTAGGINI.
Concordia Iulia - M. BELLI.
Ex Gallia - De omnium rerum Expositione Parisiensis - A. VIELLOT.
De latinitate in scholis tuenda iterum, et non amplius - H. D. V. PIERALICE.
Effusiones novae in Romano Foro peractae - ROMANUS.
Communia vitae - Aestiva ad Romam in suburbano coenatio - P. ALEXIS.
Annales - POPPICOLA.
Librorum recensio - I. A.
Aenigmata - V. CARIOLATO.

In tertia operculi pagina:

Per orbem - VIATOR.
Varia: Praecepta ad oculorum aciem servandam - Telephotographus - Producentiae vitae causa motus - Stilite alter? - Novae medicinae ratio - loci - P. d. V.

inter atrocia eorum, qui *Boxers* apud Sinas dicuntur, et eorum, qui apud nos *anarchici* vocantur, quorum parricida arma noster ipse Rex expertus iam fuit, alii, sic minae sunt, brevi experientur. Perturbatis quippe, regum caede suorum, Europaeis rebus, libera foret Sinensibus potestas, atque ea impunis, in quibusvis atrocissimis patrandis. Utinam fallar! Siquis vestrum introspicere altius voluerit, optimum faciet vel si me refellerit.

SENIOR.

DE INGENUARUM ARTIUM HONESTATE

De ingenuarum artium officio prout mores attinet, deque iis ad bonum deducendis non semel in nostro hoc commentario attigi. Cum vero nova viderim Sertillanges, Gallum sacerdotem doctissimum, ad rem afferentem, opella cui titulus *L'art et la morale*, ea enucleare quodammodo atque adnotare praestat, quippe quae aequa severitate recogitata ac descripta mihi videantur, lucidoque ordine digesta.

Quae profecto inter liberales artes et morum disciplinam relationes intercedunt, subtilis disquisitionis sunt, simulque maximi ponderis. Ea exagitata diuturno studio unaquaeque vidit aetas, exacta interdum, interdum imminuta, quandoque etiam omnino denegata, ut commodior et solutior, corruptis viris, cuiusvis freni impatientibus, scalpenti, pingendi, scribendive libertas esset. Hanc autem postremam sententiam toto animo Sertillanges optima laude oppugnat, nexum immo et coordinationem inter utramque ingruere aperte contendit. Humanae enim vires omnes (est autem artibus ingenuis via summa tributa) certa regula et lege gubernari opus est, quibus et corripantur, et cohibeantur, et dirigantur ad finem; iis contra resolutis, lamentabile detrimentum ex irrefrenato impetu facile paratur.

Detrimentum vero eo ferme est gravius, quo dilapsae vires validius pollent, vehementiusque animos alliciunt. Atqui ea posita est artis regula, ne hominem a praecipuo suo fine atque a societatis humanae bono divergat. Ecquis enim illecebras validissimas bonis artibus concessas deneget? Ecquis immo eas, natura quadam sua, in sensus voluptatem excitandam pronas fieri oppugnet?

Attamen cavendum ne quid nimis, nec requirendum plane eas et semper et a quovis artifice ea mente pertractari, ut bonum directa opera sua provehant. Neque enim pictor, nec sculptor, nec musices peritus ad morum emendationem praecipue procurandam tenentur. Possunt haec quidem suam veluti metam, non sine maxima laude, prae oculis artifices habere, immo, hoc seposito omnino fine, artium litterarumve opera inepta otia revera fiunt, prouti ea maiores existimarunt; verum id assequi plane, pulcre, scripta vel efficta videmus, dum nullo saltem malo occurrunt. Est enim pulcrum quidquid, eiusque forma saluberrima animi delectatio, quae cum bono coniurat amice atque in eius augmentum late pollet.

Contra tutum est asserere, necessario ex artium natura argui morum disciplinam probitatemque nullimode ab iis laedi oportere; siquidem, nihil, quod humanae perfectionis ac beatitudinis est, imminuere naturae disciplina, vel philosophia, vel litterae bonaeque artes necessario tenentur et ipsam morum honestatem prae omnibus tutandam suscipere. Quae contra mores crimina in ingenuarum artium exercitio admittuntur, horum praestat duas species distinguere: nam vel malis illecebris, data opera arte propositis, procurantur, vel soluta nimis vitiorum re-

praesentatione. Atqui de prima signorum scriptorumve ratione, quod perniciosissima sit, nulla quaestio, ita ut perpensis etiam quae haud raro in ipsis reperiuntur, pulcritudinis eximiis formis, de criminibus potius in mores admissis, quam de artium operibus feratur iudicium, actaque causa sit. Haec autem parata non semel atque infausto conatu quotidie parari nemo neget, plurimosque scriptores artificesque fuisse qui suum ingenium venale quodammodo fecerint, ut malis voluptatum illecebris copiosum sibi lucrum congererent. De his autem Gallorum quidam celeberrimus pulcritudinis investigator magistratibus potius, quam litteratis provinciam derelinquendam censuit, atque lege Iulia de adulteriis, non critices regalia, quodammodo inquirere fecit.

Alia tamen sunt suapte naturae innoxia, quae tamen prouti fert corruptum hominum ingenium quandam nocendi vim lectione vel spectatu inducant ac retinent. Huic persaepe discrimini pictoriae vel sculptoriae artes occurrunt, cum nuda hominum membra sibi effingenda sumunt. Qua quidem de re hanc Sertillanges doctrinam paucis enucleat, nihil plane in nudis formis simpliciter effingendis minus castum reforescere; verum maleducatae hominum menti pericula offensivum inibi plurima parari. Ex adverso huiusmodi studium artifice non denegandum, nisi universam scalpenti pingendive peritiam delere placet.

Nos autem haec, quae danda operum naturae sunt, frustra renuere contendimus; iis tamen huiusmodi studia atque experimenta exponendi aegre admodum concedimus. Paganorum enim quotquot sunt dii desequae omnes sine magno ferme artium detrimento abditos manere opportunius arbitramur, quam saluberrimum quidem spectantibus foret. Plebis enim rude ingenium prae artis peritis atque calliditate, quas perraro discernit, malas tantum illecebras plerumque haurit, indeque noxia experitur incitamenta. Sed artes omnes, sive calamo, sive scalpro utamur, maxima praestant dignitate, quae quoties sese expoliaverint, toties sua ipsius attributa, origines, naturam demergunt. Etsi enim artifices non cogantur bonorum morum praecones fieri, sunt tamen quasi cuiusdam electissimi muneris sacerdotes adlecti, ut inter homines summae Divinorum operum pulcritudinis interpretes fiant. Haec Socrates, haec Plato bis mille abhinc annis plane intellexerant; haec christiano homini profitenda, artifice adhibenda semper et abique manebant.

L. ANTONELLI.

"UNDE HAEC INCENDIA?"

Saepe,
Si quaeras causam, parva favilla fuit!

LUBET argumento gravissimo initium carmine facere, quo ad unguem unica sub imagine eleganter omnia exprimuntur, quadam tradita allegoria in singulas res mirabiliter prona. Quemadmodum enim in physicis rebus, quae mole ingentia apparent, exiguis constant, si mentem ad elementa converteris; ita si principia requiras in iis, quae interdum quassaverunt imperia, bella excitavere atrocissima, humano generi calamitates maximas intulere, exiguum reperies causam, quam nemo subesse, nemo tot parem cladibus iudicasset. Atque hoc et sapientis est, et sapiente dignum; siquidem, ut ait poeta:

... pulcrum est in principiis, in origine rerum
Defixisse oculos et nobile mentis acumen.

Patebit enim physicum et morale regnum iisdem fere legibus contineri, quas auctor idem imposuit,

et quae imposito ordine perseverant, omnia autem reduci mirabiliter ad Unitatem, quae immota manens quaeque pro lubito movet, movendi virtute praedita sempiterna. Et profecto nemini dubium accessione et cumulatione minimorum magna constare;

Adde parum parvo, parvo superadde pusillum,
Tandem de parvis magnus acervus erit.

Quotidie hoc est prae manibus et ante oculos; constat enim guttis oceanus, atomis orbis terrarum, at altius prospicienti miraculum est ex aëriis elementis, quae gas nuncupamus, oriri corpus, quod fluat ex fonte, decurrat rivo, mox flumine potenti navium dominetur in arva, undet oceano. Mirum est ex immixtis corpusculis, quorum singula nihil idoneum tonanti ac fulminanti virtuti habeant, scilicet ex nitro, carbone et sulphure «pyrograna» confici, quae incensa subvertant moenia, disiciant rupes, conquassare omnia possint. Undenam hoc quod congregata et collecta habeant, quod singula non habebant? Ea fortassis lege, qua olim «senatores boni viri, senatus mala bestia»!

Nemo autem in sermonem tam gravem me lepta ad recreandos animos intulisse. Proposito tenacior haerens; sermo enim est de causis, quae, singulae dum considerantur, ineptae prorsus ad effectus quosdam videntur, attamen hosce interea non praeter expectationem modo, sed vel praeter opinionem et suspicionem, immo contra, assequuntur.

Quid est enim inter tot excidia, strages, incendia, quae pestifera Langobardorum gens in Italiam innoxia, quaeque duobus atrocissima saeculis perennavit, et foeminam, imperatoriam licet, de Narsete duce iocantem levitate illa muliebri, qua voluisset hunc lanæ et lini suis distributorem ancillis? Quas ubi voces recevit (atque utinam non relatae fuissent!) Narsetes: «Dabo», inquit, «imperatrici telam et filum, quibus diu operam duram navet». Langobardos, quos ille terrore nominis a finibus nostris arcebat, accessit; et omnia flammis, rapina, sanguine obruta nostra fuerunt.

Florentiam, Etruriam, omnem fere Italiam civilia praelia saeculis occuparunt. Undenam haec orta sunt pessima omnibus? Ex uno Bondelmontio, qui puellae, quam sponderat, non praestitit fidem. Hinc Mosca Lambertio, in consanguineorum puellae concilio, sententiam proferente: «Unicuique facto caput est», adolescens occisus; hinc ad ultionem concurrunt; hinc ad arma itum est. Familiae patriciorum, mox qui apud illas erant privati homines, mox qui etiam alieni et externi utrisque, prout ferebant odia inter eos, aemulationes, vindictaeque sub cinere doloso latentes, eruperunt, et omnia sanguine redundarunt.

Salernitanae urbis historiam olim legens, eadem, tempore Ruperti regis Neapolitani, reperii. Ibi enim civile bellum decennio exarsit calamitatibus publicis luctuosissimum, quo florens illa civitas miseris paene innumerabilibus obruta est. Undenam? Eadem ex causa qua Florentiae; nam pro fatali puella inter Santomagnos et Capogrossios irae flagrant; arrepti gladii, quotidianae in vicis, in viis, in plateis pugnae conserebantur, expugnatae domus hic, illic, expilatae, incensae; flammis, fumo, ruinis omnia occupabantur. Quid autem proximum habet ineundarum nuptiarum fides cum civilibus praeliis, cum laniata civium, cum subversione civitatis?

Pueri legimus - quisnam illa deposuit? - cum latinis elementis operam daremus, apud Cornelium Nepotem, inquam, legimus Persarum regem Dariam in Graecos immisisse exercitum ducibus Dati atque

nam quam Turcae et Arabes, contra Christum et Europaeos flagrans; aguntur bellica praeferebant vexilla inscripta Cruce; aguntur in regnum ingens, cruentum tot apostolorum christianorum caede, regum legatorum sceleratum exidio, non minus quam Turcae et Arabes olim, in nostra quaeque atrocissime saeviens. Scimus Europae praelianti pro Christo fuisse praemia tum illa supereminencia principatu, quo ceteris orbis terrarum regionibus longe antecelluit, tum America et Australia dono quodam oblati, ut illa Abrahamae benedictio Europae maneret, quae « filii eius multiplicarentur sicut arena, quae est in litore maris ». Quid igitur hoc pro bello inito Europae futurum? Quodnam hanc decorabit et manebit praemia? Impleta cerno, implenda colligo, quamvis, quae pacto sent, oculis in futura lippis et coecutionibus non bene discernam. Illud autem, historia duce, probe autumo, scilicet poenam, siqui desciscant, detestantibus: eam non defuturam, quae Byzantium imperium olim et, subitum et contritum est. Caveat id, quodammodo: « Ecce (Deus meus), qui elongant se a te, peribunt; perdidisti omnes qui fornicantur abs te »; numquid nunc primo mentietur David, quia historiae nunquam mentitum esse testantur? *Altera, verum est, quae animadvertendum censeo et recognoscendum pensandumque prudentibus velim, iniqua praesentia qui rerum curam publicam gerunt, etiam in eorum administratione tum civili tum militari veniant, gravissimum in patriam crimen et periculum: quippe furem attingens; namque Europaeos et occidentales christianos et sanctos ferunt, quo Europaei molis perirent. Quos apud cives nostras in Sina vis militis perirent; eas chalybe, plumbea, pyrograna, ignibilibus, cuspidibus metallo, europaea materie, europaei molis, et arte confecta, et militaris europaea scientia perculerunt. Horrendum dictum, pecuniae cupiditate, et inextinguibile dederunt inimicis arma et Palladem, quibus fratres dederunt, quibus Europaeorum populi exterminarentur auctoritas! Scelus, flagitium, et aliud scilicet factumque horribilius est, omne dignum nefas! Proh loca pulcherrima, decorosissima, ubi hinc Europaeorum venditorum, quae tot belli impendit, tot clades, tot vitas europaeas late rependunt! Quod enim armis nostris late doctioribus praebat, et ubique imperium, nunc praeripimus, et fere inaccessum experimur, postquam vana Europaeorum manu nostris armis ac disciplina mundum est!*

Caveant igitur qui consulere sibi, qui prospicere rebus publicis, regibus debent. Numero et opibus laetantur, sapientia, disciplina, inventis bellicis habentur parati, forsitan etiam praestantur. Quid si bellicis evulgatis arcanis, si disciplina tradita, si communitate septem congruamus? Scilicet obruemur numero, subilemur opibus; neque nobis semel victis erunt induciae, neque erit pietas, neque erit nostra humanitas illa, quam nos victis exhibere solemus. Ubi coepti erimus undique premi, ad internecionem prememur, satisque miseris si Europam ipsam, repulsi ab Asia profligati, taceamus. Numquid Romanum ruit imperium, nisi postquam Romanorum exercituum disciplinam barbari in Romanas legiones acciti didicerunt? Alaricus, Totilas, Odoacres, Theodericus haec indicant. Omitto reliqua populorum dumque nomina: intelligenti pauca.

Sed iam ad ea, quae nostra sunt, veniamus; atque utinam haec lugubria hisce tantum paginis contineantur, neque in posterum resumenda sint tristi enumeratione trucidatorum! Quos quidem Europa, superbiens virtute filiorum suorum, Superum coetibus

inserit, propterea quod pro pietate, pro cultu, pro religione, pro humanitate dimicaturi inermes cucurrerint inter inimicos armatos, vitae se devoverunt aerumnosae atque amarissimae, valedixerunt parentibus, coniungunt, amicis, patriae, opibus, bonis, haeredibus, postliminiis, et cupientes mori et esse cum Christo a quo legem dilectionis acceperant, egeni, angustii, afflicti, sublimia exempla magnanimatorum sequuti, sublime posteris exemplum suum reliquerunt, et operosam in bono vitam morte luculentissima, effuso sanguine, coronaverunt. Hos quoque nos memoramus, tum pro merito egregie factorum, tum quia fuit etiam ex his qui nostri huius commentarii paginas, in albo sociorum relatus, legebat, tum quia fuerunt, quorum amicitia fruebatur, epistolis gaudebamus, et, si quando, et quoties e crudeli illa terra redirent, colloquio dulcissimo laetabamur. Ah! neque nos recordatio deserit illius diei moestissimae, quae unus ex his, **Antonius Fantosati**, in regione sinensi Hu-nan episcopus nuper et martyr, nostro e complexu lacrimans divellebatur! Erat aliquid eius in ore, in fronte, in sermone, in oculis, quod, ille quamvis non confiteretur aperte, attamen de obeundo martyrio pollicebatur et fatebatur. Sciebat se quaerendum in caedem, designatum se iam oculis *mandarinorum* ad suprema praesentebat. Ac tamen, Regulus alter, illuc maturabat abire, unde fas non esset reverti:

Atqui sciebat quae sibi barbarus

Tortor pararet; non aliter tamen

Dimovit obstantes propinquos

Et socium reditus morantem,

Quem si clientum longe negotia,

Diinducta lite, valinqueret

Tendens Vasafranos in agros,

Aut Lacedaemonium Tarentum (1).

Nunc autem quoniam de venerabili hoc episcopo, amicoque suavissimo, et socio nostro recordatio has inter paginas cessit, ab ipso initium martyrologii faciamus. Ad Trebas in S. Maria De Valle Antonius Fantosati, anno 1842 postridie idus Octobr., natus est. Inde adolescentulus Romam profectus Minoritarum se familiae devovit ut inter eos, qui Christum idololatriam annuntiant, haberetur. Semel domum rediit, anno scilicet 1858. Brevi domi moratus, Sinas repetivit, atque apud eos degens iterum paulo post episcopali munere auctus est. Neque pusillus neque procerus corpore, niger barba densaque, imperatorio vultu eminebat, atque incessu, oculis, quid apostolatu foret ostendebat. Nunciante electrude Shanghai in urbe interfectus narratur!

Alphonse Favier episcopus. — Hic ex presbyteris, qui Lazaristae appellantur, Pekini morabatur, episcopali et illic fungens officio. Quadraginta abhinc annis apud Sinas iugiter fuerat; neque laboribus, neque curis parcens ullis, cathedrae insigne templum exerebat, nosocomium, monialium, quae caritati, sororum nomine, inserviunt, domicilium, scholasque plures constituerat. Natus in dioecesi Divionensi, ex patritia Burgundionum familia, anno 1837; duobus moratus apud Lazaristas post annis, anno 1860 ad Sinenses Evangelii praeco appulit. Parochus primum in ecclesia Pe-Tang, ita moribus, prudentiaque placuit, ut imperatrix illius opere usa sit, uti in urbem imperii caput quidquid christianam spectabat dioecesim a Pe-Tang transferretur. Quum igitur omnia complevisset magna cum laude apud S. Sedem et Gallicae reipublicae praesides, extincto episcopo Sarthou, vicarius apostolicus Tche-Ly renunciatus est, atque hoc gerentis munus magni fuit praesertim

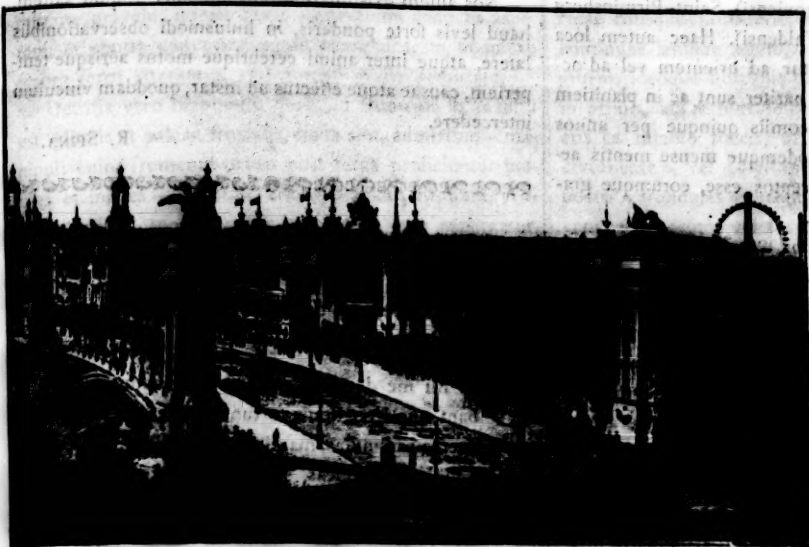
(1) Hor. Od. lib. III, 5.

in imperatorio iussu, quo (satagentibus cum eo Pichon, Galliae legato, et Fong-Lou, sinensi viro) iura episcopis et Evangelii praekonibus in universo Sinarum imperio constituta, rataque fuerunt. Inter maximos ducebatur, quasi unus e principibus provinciarum Sinensium administris. Qui ergo cum tanta fecisset pro christiana religione tuenda, mirum non est si inter primas victimas quaesitus adnumeretur. Itaque in illo cruento tumultu primo Pekini exorto primus morti saevissimae traditur. Mox post eum turbo ille furens persecutionis, qui paucis diebus omnia, quae ducentis annis Christiani perfecerat, abstulit, aequavit solo, diruit, a fundamentis abrasit.

Laurentius Guillon episcopus. — Et hic martyrum addendus numero, quos ira Sinensium saeviens contra Christum et populos Christo mancipatos horribice trucidavit, non usa torture, non carnifices, sed ipso regionis praefecto. Neque in unum eum facta sunt haec in Moukden; viae enim in caelum sex et socios habuit, septenariumque numerum sacramento martyrii confirmavit. Cum eo quatuor Evangelii praecones, duaeque pie virgines animam deponere libenter. Ipse autem in oppido Chindrieux, ex archidiaecesi Camberiacensi in Sabaudia, anno 1854, die Novembris mensis octava ortus, anno 1878 e seminario Lugdunensi in Mancuriam ad annuntiandum Christum profectus est. Quae ibi ad credentium gregem erant, ipso satagente plurimum, et eo convalescerunt, atque creverunt, ut regionem multa baptizatorum millia compleverint. Hinc in provincia Moukdeni vicarius apostolicus anno 1897 constitutus, tamque muneris obeundo praefectus est primus Guillon anno 1889, duo de vigesima mensis Decembris die. Hic autem obito martyrio fortiter sollemniterque exaltationis et nativitas suae caelo terrisque sacrauit.

Farlin episcopus. — Plures in Gallia familiae carissimos sibi deflent, quos recentia apud Sinenses excidia caede abstulerunt illata. Has inter illa, quae ortus est Farlin episcopus, coadiutor in Pekino urbe, quinque et quadraginta abhinc annis. Qui sororibus duabus, matrique cum scripsisset epistolam, haec ad eas ipso pervenit tempore, quo martyr efflabat animam! Digna martyrum stilo verba, digni martyre sensus. Iuvat aliquid ad memoriam virtutis referre. « Quamplures ex Christianis hic », inquit (Pekini autem morabatur dum ista notabat), « absumpti sunt ferro persecutorum, neque modus, neque finis odio saevientium propior adhuc. Haec ipsa urbs gravi in discrimine versata est, et pessima supervenissent, nisi legati Europaeorum gentium, Pichon legato nostro curante, obstitissent. Moniales et Evangelii praecones plurimi caede, obruncati, discerpi atrocissime, perierunt. Vos autem non fracti animo state, invicto persistite... Laeto me credite animo moriturum, si pacare omnia sanguine meo fas mihi fuerit... ». Tum, postquam de spe pacis nonnulla tulit, iterum addit: « Miseris fratribus nostris, qui sunt in provinciis, durissima impendent, et haec persecutio saevius quid praefert. Quanto me gaudio afficiat mors, qui non mihi, sed pro iis patior, quibus prodesse non possum, quibus levamen afferre nullum in praesentiarum valeo, infernis circa nos bacchantibus ubique et undique furis ». Haec ille, sive ingruentis praesagus necis, sive cupidus coronae martyrum, dabat, quae, fumantibus circa et ardentibus praekonum Evangelii sedibus, redimitus animam Deo reddidit cruore suo purpuratam.

Nunc ego, scriptis hisce meis finem facturus, magnum addam. Siquid est in me ingenii in perspicendis rebus humanis, aliquid reor esse commune

“Pons Alexandri III,” in Expositione Parisiensi.

descunt arbutis, floribus, plantis, myrtetis, lauris, ilicibus, ac topiariis operibus, ut pensiles vicisse Babilonicos hortos videantur. Circum viridaria sunt palatia manufactis nostratibus destinata, dum via pergit lata metris quinque et triginta longo tramite septa aedibus, aedificiis, arcibus, domibus arte mira iucundis. Quae autem nostratum opificum industriae sacra palatia sunt, duodecim millia metrorum in quadro spatia operiunt, triplicique pari fronte rident eos in hortos eminent, atque inter se cohaerent porticibus, pilis, solariis omni ornamentorum genere decoris, a fornicibus vitreis et iridescentibus ad tholos multiformi colore fulgentique depictos, per quae omnia nocte lucent mille et sexaginta ex electride lampades praecipuae, praeter eas, quae minores sunt, et in diversa et in obliqua flumina lucis emittunt. Quod autem laevum venienti a ponte est palatium ex integro quid possit ars Gallica ostendit in stromatibus, in tapetibus acu pictis, in aulaeis, in peripetasmatis, quae geminorum marte Gobelinorum toto orbe laudatur.

At « via Nationum » nos avocat in sinistram Sequanae ripam apud quadrivium, cui nomen: « Latour-Maubourg ». Huic per aggerem, qui dicitur « Quai d'Orsay », duplex est aedium ordo monumentorumque a singulis gentibus orbis totius felici quadam aemulatione conditorum. Totum obtinet locum a ponte Invalidorum ad pontem Almae, itemque a sinistro Sequanae litore et a via « d'Orsay ». Duplex aedificiorum series ita producta est, ut inter sit via latissima arboribus decorata. Subtus Sequana fluit octo metris inferior, quod ita architectis arrisit, ut duplicem ordinem solariorum signino pavimento illustrem fecerint, quorum inferius alterum dat aditum naviculis Sequanam traicientibus multa cum turba vectorum, alterum, superius nempe, quasi moenianum est, ubi sub tegmine frondium laeto fruuntur adpectu fluminis, nautarum, urbis qui die ibi inambulant, qui nocte coenis dant operam, vixque degustandis, libandis, potionibusque multigenis.

Exterae autem gentes hic edita singulae voluere, sibi propria monumenta, quae advenis aliquid ostenderent, quod apud unamquamque praecipue celebratur, idemque partem patriae suis civibus huc demigrantibus et invisentibus redderet. Quidquid enim exponendis operibus, manufactis idoneum esset, alibi latiore campo patebit. Hic itaque, praeter Italos vos, qui alibi miraculum illud vestrum aedificastis, et praeter Mexicanos, gentes omnes, et populi, quotquot in orbe sunt, sua, ut ita dicam, transtulere. Qua-

propter Turcae ediderunt palatium ad instar eorum, quae coram Bosphoro ad Byzantium lucent; foederatae septentrionalis Americae civitates Capitolium, quod Washington est, non ipso excepto ducis magni simulacro, quinquaginta super duometra extulerunt; Austria tribus praestat aedificiis, quorum alterum Austriaci ducatus indolem, luxum, opulentiam profert; alterum Hungaricum dat monumentum, quod arcem Kormocze turri insignem ostendit; tertium denique Bosniae et Erzegovinae ingenium reddit, campestem praebens domum omnibus rusticis adminiculis, a fonte ad gregem et hortum, quasi munitam, certe ornatam. Anglia retulit ad unguem castellum dynastarum suorum « Kingonton House » ad « Bradfond-on-a-von » in dominatu Wileshire, ambitiosum et cuius compar laudi aedificium. Belgicum regnum reddidit Audenardensis municipii aedes, gothici ritus exemplar et specimen, totum in pinnaculis, totum in floribus, in simulaculis totum. Norvegienses enorme lignis aedificium confecerunt, quod auro, minio a pede ad verticem conscripserunt. Germania hic aedificatam voluit quamdam veterum dynastarum suorum domum, tectis in proclive labentibus, turri campanaria in medio ad nubes evecta. Exteriores in ea parietes udo tectorio picti aliquid referunt, quod ipse in Italia vestra intuitus sum. Fertur de aedificio hoc multa Wilhelmus Augustus curasse, atque in istud voluisse illata opera Gallicorum pictorum, qui XVIII saeculo musis suis et Beroliniensia et Potsdamiensia musea ditaverunt. Nec sine praeconio vos abire patiar, Hispani labores, qui tam bene redditus quae in frontibus fulgent athenaeorum vestrorum tum Hispali, tum Compluto.

Singula si persequar, aeternus sim; sunt enim et Graecia artes, et Servia, et Dacia utraque, et Rumania, et Finnis, et Persis, et Lusitanis, et Peruvianis, et Transvaalianis, et Danis, ex Andorrae, et S. Marini civitatibus, et Lucemburgensi regione; denique ex omnibus gentibus, tribubus et linguis, quas audiens circumsonantes dum ambulas, facile te credes in Babelicam turrim, vel saltem in proximum huic campum adductum.

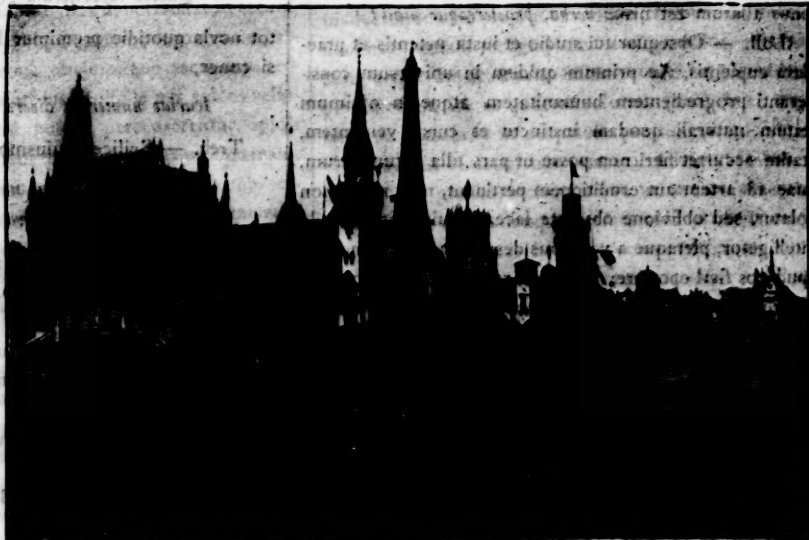
Sed domus ingens, ad fluminis laevam, decernebatur iis omnibus, quae ad bellum sunt ac fuerunt; neque negabo grave et severum futurum fuisse studium respicienti tot arma a clava, ab ariete et scala ad ea tormenta bellica, quibus hodie muri ultra decem chilometrorum spa-

tia disiciuntur, si gentes omnes huc sua contulissent. Sed quoniam, idque iure, plurima inventa plures populi reservarent arcana, ne propriae defensionis modi paterent, censuere, quibus ista erant, ad aliud, simile tamen et propius, tantum convertere, et consecrare aedificium, quod ceteroquin admirabile non minus exterius est. Exhibet quippe pinnis ac turribus medii aevi castellum, visu grave et minax; interius autem ostendit ea quae ad regem Ludovicum XIV in bello fuerunt, et plurima quae nunc ad bellum sunt, ab areostatis ad immania illa tormenta bellica, quae Creusot officina edit.

Inde, discedentes in Campum Martium, descendimus in illud iucundissimum experiendi portentum, quod nos gallice dicimus: *trottoir roulant*; dicitur autem latine, meo iudicio, optime (ne irrideatis, quaeso, prophetanti Saul!) « via vians ». Nam equidem via est pluribus distincta lineis, in qua ubi consistas, non tu ambulabis, sed via ambulabit te vehens, pluresque sunt divisiones viae ipsius, quarum altera maxima celeritate procedit, altera minori, tertia minima, demum nullus, prope antemurale fluminis, est motus, ideoque tu abiens contra nunquam pervenis, secundus progrediens velocitate tua stupeas, et consistere te credis dum ambulas, si oculis credas, et ambulare te nosis quamvis consistas. Nequeo exprimere quantum iucunditatis afferat diversitas abeundi, si tu a via in viam exsilias, quod tamen caute faciendum hortor et moneo, ne vobis quod mihi contingat solemnititer concidenti.

Hoc autem adinventum ita deliciosum est, ut ab eo avelli difficile sit, praesertim cum repuerascere quasi nobis videamur, et nulla defatigatione et stantes feramur ad plura contemplanda, quae in universa Expositione sunt. Quae si in pace diuque considerare volueris, nil facilius; e via velociori in segniorem, immo et in immobilem transis. Quadraginta circiter hominum millia quavis hora tecum stant, abeunt, ruunt, gradiuntur pacifice; tu vides et stas, seu vides et comes abis, nec tamen moveris nec abis, compos eundi, standi prout libet, neque tamen stas, neque procedis. Lepidum porro, quia de quiete ac de motu quae credimus, quaeque subvertit.

Quotidie sexaginta francorum millia in aeraria redemptorum labuntur, qui et haec statuerunt facienda et fecerunt. Ubi praeterierit annus, quid pecuniarum congestum iis erit? Parisienses, si removeretur, atrociter ferrent. Ergo manebit « via vians », quam ego amicus vester quotidie experior, et nunc scribendi finem facio, ad eam festinans de more quotidianus petitor.

“Via Nationum,” in Expositione Parisiensi.

minime gravem, ferreis lineis transversim deductis asperam, et contra conversos agunt manipulos, ita, ut spicae scabro ferro atterantur, et frumenti grana demittant.

Detritis vero manipulis, quidquid frumenti in mantili est, glumis et paleae frustulis, siqua sint, admixtum - manipuli enim frumento orbat post terga proliciuntur inutiles et inanes - vannulo, cribro, manibus attollunt, ventoque afflanti sensim caducum tradunt, quo expurgatur, glumam leviolem, aristas, paleas alio agente; frumento, quia gravius est, concidente attollentis ad pedes.

Quod autem frumenti genus hoc ritu atque industria quaeritur, optimum ac praestantissimum habetur; nec enim terrae pulvere, nec viciae, nec lolii, nec zizaniae granis inficitur, namque horum nihil admiscuere spicis cauta cum colligerent seligentes manus, ideoque spica antonomastice et quadam excellentia nuncupatum maiore in pretio apud emptores est, et maioris venditur.

Ecquid autem, si vento fortius, ut fit interdum, perflante, frumenti grana, quae minoris sint ponderis, ventus ab acervulo avertat? Cavit, prospexitque huic negotio, callida ne quid pereat, villica; secum quippe de pago duas, pluresve gallinas deduxit, heram sibi carissimam et blandiloquam, more canum fidae pone et ad vestigia sequentes tota die, quae siquid lolii, siquid exilis grani sit, rostris occupant atque deglutunt, stomachumque ventriculumque iis opplent ac farciunt, ova quotidie daturae, purpureae cristis, pinguiore adipe, laetorque crocitaru dominam recreantes, quae ovis modo salem et obsonii suini tantillum comparet, et viro « tabagum », hoc est nicotiana folia, suppeditet emens, quo carior officio.

Verum non eadem ubique et apud omnes metendi ars, immo, idque tutius dicam, cum omnes inter se pares agri non sint, neque soli eadem ubertas, eademque vis, neque singulorum eadem semper sidera, necesse est artem accommodare tempoti, loco, quin etiam, si veridici probique esse velimus, necesse est aliquid usui et industriae tum pago, tum dominis agrorum, ubi fit messis, concedere. Nam in campis, qui divite gleba et succulenta fimoque sunt uberes, solet altissimus culmus excrescere, eo interdum, ut cuiusvis etiam proceri messoris excedat staturam. Ibi ergo culmus pro pectore metentis tuto secatur... At quo ferro? Falcem, falculam, runculam vocant. Falcem improbamur penitus; haec enim ad solum radicemque demetit, quod perniciosum ferro saepius impingendo in saxa et lapides, aut saltem in obduratas aestu glebas, perniciosum et horreo; nam spicae postea colligendae et alligandae excussae, et excussae omne fere a glumis frumentum demitterent, aut saltem optimam granorum partem; frumentum enim ubi ad plenitudinem, et (parcite verbo) luxuriantes divitias pervenit suas, glumas dilatat, atque ab is modo capite, modo latere nudato patet; propterea quod delicata manu metendus atque adligandus est culmus, nec, nisi vespere aut vorante aurora, deferendus in aream, ubi postea atteretur indutis equis et superductis currentibus, vel machina illa, qua hodie utimur commota aut vapore, aut electricide, quae proinde neque cum traha veterum, vel tributa, vel tribulo nomen commune habet, cum penitus differat, sed « excutrix » simpliciter, vel « spicifraga » probe appellabitur. Vox prima tertiae declinationi adscribenda; altera primae, utraque foeminei generis, nam subintelligitur « machina »; prima quia spicas excutiat, altera quia spicas frangat. Falcem igitur nolo appellare ferrum, quo utuntur messoris frugum; utique hoc indicetur nomine instrumentum illud, quo pratis foenum praeciditur... Curnam praeciditur?... Quia, ante quam arescat plena maturitate, caedendum est ut sapidius, ut semen teneat, ut odorem sit, suave naribus ac non minus palato aromatibus cum semine non dimissis. Falculam paene subirem toleraremque dicendam, sed haec vox aliquid retinet quod specie nominis commune sit cum falce, dum contra est forma penitus ab illa diversa. De runca et runcula non ago, quia haec dumetis, stirpibusque truncandis adhibetur. Quomodo vocabimus? Quo nomine messoris nostri adhuc vocant; nempe « serriculam » (1). Ferrum enim est ad lunae modum et falculae, ex chalybe totum, at non extenuatum

rotae cotisque ministerio, sed mallei; cuius ictibus non continuae laminae aciem, sed serrae potius praefert imaginem, ideoque horribile huius ferri vulnus, et cavenum in primis, atque huic infortunio messoris prospiciunt factis ex calamo thecis, in quas digitos immittunt, « dactylithecæ », vel « digitithecæ » nuncupandae. Messoris nostri « arundulas » dicunt, nec absurde nunc eos ita dicere, vel accepto, vel facto nomine, existimo.

Serriculae autem huic, quae curvatur in arcum interius acutum, prouti dixi, secantemque ferocius, ita ut literae C ad amussim praebat imaginem, capulus additur ligneus, seu manubrium, quo agat eam dextra messoris, laeva comprehendente super secturam spiciferas paleas, ac retinente sectas.

Sed ad messurae modos redeamus. Primus itaque metendi modus is est ad stramenti dimidium, quo plerumque utuntur non modo Romano in agro messoris, sed fere ubique; commoda quippe multa praestat; nam in quod reliquum stramenti est inter serrulam ac solum pascentia aguntur armenta, sive equina, sive bovina, manipulis antea sublati et in aream deportati, ubi atterantur. Humiliores enim herbulae sunt in sulcis, natae umbra spicarum, sunt ibi et interdum reliquae, etsi raras, spicae seu neglectae, seu non collectae a praetereunte spicilega, quam spe uberius praedae messor alliciebat uxorius, quibus et herbulis et spicis et paleis et viciae theculis armenta avidè inhiant, et non mediocriter saginantur.

Solent etiam messoris, advesperascente caelo, interdum percensere manipulos, eosque, quadruplici ordine seu serie manipulorum superposita, ad maceriae modum struere, hoc tamen ritu, ut duo praecipua habeantur, nempe ut murus hic non sit contra collem, si montosus sit ager, sed huic obliquus, nec sit iuxta fossas, vel torrentem in aeque. Nubifragia enim interdum, turbinesque, procellaeque aëris repentina veniunt, quae effuso imbre macerias hasce obiectas disicere saepe atque rapuerunt, et in fluentia miserrime peritura tulerunt. In obliqua ruentes imbres nihil damni, aut exigui fecerunt. Quoad autem fieri possit consulendum, ut protrahantur maceriae huiusmodi a septemtrionibus in austrum, non ab oriente ad occidentem solem, ut solis lux eas undique et quaquaversus afficiat ac lustret; est enim apud rusticos opinio spicas, etsi sectas, triduo insuper germinare et frumenti grana augeri et crescere. Post triduum vero penitus obdurescere et exsiccari.

Solent vero studentes rebus suis heri, qui nec armenta prudentes in reliqua illa agant stramenta segetis, sed sublati manipulis omnibus novum operarium genus mittunt in agrum, qui secundum terram stantia segetis quaeque stramenta resecant, adducenda prope stabula et casas, quibus hieme equi, boves et pecora quaeque alantur, si glacie cuncta arescant in campis, vel nive supereffusa herbae obducantur.

Missionis genus alterum habetur, ut olim in Piceno Varronis aetate, nunc ubique ubi sit culmus minime excelsus, quo serricula tantummodo culmi capita, id est spicae secuntur, et in corbem iaciuntur, mox deportandae in aream, terendae. Tertium vero utrique generi commune est, atque in Piceno eadem aetate obvium, quo secundum terram stramenta truncabantur, fasciculique per sulcos relinquebantur; hi autem cum postea percenserentur, spicis diminuebantur, quae coribus traditae mittebantur in aream, stramenta congerebantur bona pecori nutriendo, ubi cetera, tempestate inimica, deficerent. Hic autem metendi modus invisus messoribus est, qui spicilegas, fructuosissimas manus, deferre secum non possunt, hero abnuente, et rapaces avidasque manus mulierum spicis pro sulco iacentibus iure timente.

Iamque de messoribus, messisque instrumentis et modis aequa dixisse me autumo. Nunc ad ea quae papilionum sunt redeo, praesertim cum ad me redeant Rostagnus et Niius hilares vultu quidem, sed acrius inter se disserentes; quo credo singularem aliquam fuisse ab iis praedam factam, novumque aliquid in papilionum populum fortasse bono alite inventum.

H. DE VECCHI-PIERALICE.

HORAE SUBSECIVAE

AD FELICEM RAMORINO

IN AGRO PISTORIENSI RUSTICANTEM
CUI "VOCEM URBIS", REMITTEBAM

Ne rursus videar Catullianos

(Me dixisse putes id, oro, tantum

Carminis ratione syllabarum)

Millens versiculos molestus esse

Ineptusve tibi tot occupato

Artium studiis bonis bonarum,

Chartas me iuvat unus exarantem

Stilus, nam Latiae favent Camoenae.

Neque his, docte, quidem absonum tenebis

Carmen esse locis, et hic Poesin

Involam cytharae ferire chordas;

Nam quae silva leves ciet susurros,

Quique inter tereles scalens lapillos

Rivos frigidulis oberrat undis

Et, quot praetereat, domos salutat,

Nonne, quaeso, animum excitant poetae

Ut umbris ralus interesse Pindi

Et ex Castaliis simul cadentem

Aquam audire iugis, lyra, quod intus

Sentit, dulcisona exprimat resumpta?

Leni sic Anio fluens susurro

Et silvas bene Tiburis virentes

Qui adflabat zephyrus, laboriosa

Iam per carmina murmurant Horati!

Sed me, quem Latii cupido capiti

Commentarioli, ut lyra rogavi,

Idem nunc sine versibus remittam,

Et grates tibi maximas agam, dum,

Ramorine, malo bonus poetae

Sis, oro, et quod habes novi legendum

Des, ni versiculis molestus esse

Tibi nunc videor Catullianis.

ALAFRIDUS BARTOLI.

AUREUM OCEANUM

ALASKA, tribus abhinc annis, celeberrimum aureo splendore nomen orbi terrarum emicuit. Aurea pulvis, saxa, glareae ad Klondyke loca undique circumreplebant, et Iukon fluminis gelidas ripas. Huc effossorum miserum genus, copiarum avidum, undique ex Europa, ex America confluit, heic urbes et pagi et oppida brevi excitata sunt.

At maiora manebant. Elapso equidem mense Iunio superioris anni effossoribus quidam, per Alaska litora, occidentem versus ad Nome caput iter facientes, maris arenam sole percussam insolitis splendoribus micare animadvertunt. Re propius examinata, aurum statim lucidae flammae causam recognovere: auri granulos, paleas, glareas, arena atque maris fluctus euntes atque redeuntes perpoliebant, ita ut adverso sole tamquam late magnus undique thesaurus in propatulo positus splenderet.

Gaudium virorum non referam. Admotis axibus, apto scalpro per gradus incis, atque in terram obliquo defixis, arenam una cum aqua vasibus susceptam in eos deiciunt: aqua et arena leviores pondere defluunt, at aurei lapilli in incisionibus manent atque resident facili manu colligendi.

Mirandi eventus notitia finitimas regiones brevi pervadit, effossorum binae centuriae cito conveniunt ad aquas, tribusque hebdomadis ad decies centena millia libellarum et amplius lucidas divitias congerunt. Supervenit autem arctici hiemis densa nox, glaciesque horrida additis marinis fluctibus thesauros omnino obruit atque cohibuit.

Interea vero omnes Alaska peragrantes rem noverant, et Klondyke, Dawson, Sukon saxa atque aspera montium riparumve, sterilia prae aurea messe facta deseruere un-

(1) Italice *serrecchio*.

Nutquid non erit tempus, quo inter urbes et
urbes vias viantes, potius, quam currus et vaporibus
arunt? Hoc inter Parisiæ et Romam fore
futurum sperat vester

A. VIEILLOT.

DE AÏRE TEMPERIE DEQUE MENTIS NOTIUS

Inter aëris temperiem animique condiciones aërum
quendam interesse omnes propria sua experientia
comperit habere. Aestuant enim paulatim torrida
canicula, quis est qui nervos sibi ad quemvis laborem
veluti præcisos questus non sit, mentisque aciem in-
ertem, obtusam?

Rem medicæ artis studiosi viri attenta consideratione
expendunt, quorum placet responsa referre, mali cau-
sam aperientis et pœnientia fortasse levandæ et, quan-
vis levitas: quædam, remedia.

Adipi hœllem nervorum infirmitate, qua plurimi
labantur, affligit quædam æperiti corpus, qui novo
hæc mole cordis temporibus vehementer accipiuntur.
Callicæ Hippocratis Academiæ, ut a meritis ex-
rem testatur, ad quem, vix ineunt caniculæ dies, li-
teræ innumerae mittuntur rebus et verbis adeo amantes,
ut cicella harum fragmentis cito compleatur. Apud Ger-
manos, Anglos, Americanos eadem occurrunt, quæ cum
quædam rediunt ad amicum solis ardore ubique si-
mili evadit videntur, tot mentium laborum concor-
dant videri cupiam sub torrido die erumpentem non sine
causâ tam confarli deprehendimus.

Nec ad ea quidem opponere licet, aliquas huiusmodi
epistolæ etiam et plerumque non ita, ut mentis vigorem
amari possit; facta enim ex specie et ære, non contra
loquuntur. Mercurius, in Tiberino pago eximius medicus,
ubi mens ex Helvetia exque America ex collegit, de-
lineatque tabulis, aëris temperiem cum ætherum mo-
tibus arcto vinculo nexas ostendit. Quæ autem ille phœ-
nomena enucleavit, per quindecim usque annorum spatium
examinata atque annotata feruntur atque ex nosocomiis
omnibus Barchinæ (Tiguri in regione), Wai Bau (in Ber-
gensi) et quædam alia, quædam alia, quædam alia, quædam alia.

LOLLIUS SIVE DE PROVECTA LATINITATE

Loll. — Melius omnino, senex, nec facile credes, tibi
aut Lucio via subitis spari posse quæ pæperam Plinio:

Postquam is est oratio bradus, dædus.
Oblii sunt Romæ loquor lingua latine.

Nam, si unquam studia latinitatis in honore fuerunt, si
ante illa scriptores dedit aurum Tullii permonem refe-
rentes, id hoc maxime tempore obtigisse gratulamur.

Treb. — Cedo testes; cedo nomina. Quid enim hac-
tenus allatum est nisi... verba, prætereaque nihil?

Loll. — Obsequar tui studio et iusta petentis et præ-
dara cupientis. Ac primum quidem in universum consi-
deranti progredientem humanitatem atque in optimum
statum naturali quodam instinctu et cursu venientem,
statim occurrit fieri non posse ut pars ulla ærum, verum,
quæ ad artem aut eruditionem pertinent, non modo non
colatur, sed oblivione oblecta laceat; quin potius facile
intelligatur, pleraque a veteribus desumpta, modo in æra
apud nos fieri oportere, quam ipsi relinquunt. Aucto enim
decrimine patrimonii, longe arctior deprehensa est co-
gnitio, qua omnia ac disciplinæ inter se continen-
tur, ita ut altera ab altera seungi nequaquam possit. An
vero studia literarum, quibus ætas nostra vacat felicis-
sime, tot reperta cunctisque parvetutis monumentis, peti
potius ignorantem latinitatis? Quid suscitatur tam plu-
rimas literarum, nec eas quidem vulgares, sed interiores
quædam et incognitas, quæ sine greci latine cultus
notitia nullæ fuissent? Quid inter se comparati gentium
sermone, quid scientia verborum, quæ philologia di-

nensi), Koenigsfelden (in Argoviensi), Saint-Pirminberg
(in Saint-Gall), Cery (in Valdensi). Hæc autem loca
montibus et agris distinguuntur, ad orientem vel ad oc-
casum prospiciunt, montana pariter sunt ac in planitiem
deducta. His itaque in nosocomiis quinque per annos
adnotatum est uno semper eodemque mense mentis æ-
grotos numero maximos exceptos esse, eorumque gra-
vissimas stultitias efferuisse.

Quando immo ceteri morbi, ut solet aestivo tempore
fieri, aliquas plerumque victimas mactant, tunc animæ
contra amientes motus et stulti fervores maxime erumpunt.
Atqui si locorum meteorologia, ad aëris condiciones
examinetur, ipsius aëris udores maxime ad hæc effi-
cienda conferre patebit. Quem cum aëris motus deinde di-
metiuntur, cumque calor et temperatum menturæ ma-
gis incertæ videntur et quædam solutæ vagari,
amentium ingressus in hospitium maxime accipiunt.

Idem de miseris, qui sibi ære compuncti, pœni-
cant, quos Mercier supputavit Decembri et Ianuario men-
sibus perpaucos esse, at Maio mense et Iunio plerosque
semper dinumerari.

Sed et ælestia cruenta clade crimina iisdem legibus
subiecta videntur, si Carolo Linney, ex Chicago urbe,
credamus, qui plerumque sunt pœni subadversis cum
aëris odor ordinariam condicionem exsuperat. Ianuarius,
Februarius, Martius menses decem et octo pro unaqua-
que centuria ex totius anni criminibus sibi advocat (18 %),
Aprilis contra, Maius, Iunius menses viginti duo (22 %),
Iulius, Augustus, September menses triginta et unum
(31 %), October, November, December menses viginti
sex (26 %).

Qui inter nordica Americarum civitatum foedera pu-
blicas valetudini prospiciunt, eadem inquirentes similia
de mentium præcipue et nervorum morbis arguunt et
docent. Tradit enim, qui maxime in rem impendit, Becker
doctor, huiusmodi ægrotorum, pariterque ælestorum
hominum maximum numerum ferventioribus Iulii et Au-
gusti mensibus excrecere.

Quæ quidem omnia multa ferpe sunt ad disciplinam
ditandam, verum ad conclusiones enucleandas pauca ad-
hoc videntur. Nec ipse quidem Mercier, ex allatis tantum
supra eventibus, leges tuto edere prudens reputat.

citur? Ex quibus omnibus id utilitatis consequutæ sunt
artes, ut ab ipsa doctrina minime secerantur; ita ut quæ
olim amoenæ literarum aut otia dicerentur, nunc agnita
sint tanquam omnis humanitatis medulla. Cumque proxi-
mis ætatibus solas aurum delicias profiterentur plerumque
literarum, nunc, resecta suavitate, sapientiæ declarandæ
rebusque civitatis tractandis adhibentur sic, ut hunc citra
finem veri nominis literarum concessatur memorem.

Treb. — De iure constituendo videri agere, non de
constitutis. Cedo, inquam, nomina.

Loll. — Magnum opus omnino et arduum, amice,
postulas. Etenim,

*Littora quot conchas, quot amœna rotaria flores,
Quotve soporiferum grana papaver habet,*

tot novis quotidie premimur libris, quos comprehendere
si coner,

Icarus numerum dicere coner aquas (1).

Treb. — Scilicet huiusmodi inundatio

Torrens gemit, gravis ne rediret

Quotum Pyrrhus nova monstra questas (2).

Idcirco ab eiusmodi libris fere semper cautus abstineo, nec
venerum caelum curare soleo.

Loll. — Ita plane te geris quemadmodum olim Ame-
ricæ filii, qui aditum ad caelum metuebant, ne forte ibi
etiam obvios haberent Hispanos. At qui damnas quæ
ignoras?

Treb. — Ede nomina eorum, qui hodie latinum ser-
monem optime calleant.

Loll. — Faciam ut vis, deducamque ad ista orationem

(1) Ov. V Trist. II, 12.

(2) Hor. I Carm. II, 5.

Nos autem existimare tutum ducimus aliquid saltem,
haud levis forte ponderis, in huiusmodi observationibus
latere, atque inter animi cerebrique motus aërisque tem-
periem, causæ atque effectus ad instar, quoddam vinculum
intercedere.

R. SPINA.

COMMUNIA VITAE

De messe, ac de papilionum autuplia
et speciebus. (1)

Duo illi me dereliquerant, et eo abibant se discen-
bant, quo venationis fortuna rapiebat. Tunc
suum interea sarcinulas, manticas pone Tibrim deponunt
propter umbras populeas, scrutabaturque oculis
et rostrata manu caelo, aeri matutina flamma deinde
scrutabatur, ut inde initium metendi faceret, unde
haberet ad humeros. Messoribus autem hoc sacrum et
ante omnia quaerendum, ne, dum in opus incumbunt,
contra pulverem habeant, et obversas oculis cuspides
aristarum. Erat cum eis foeminarum agmen, memori
singula singula, quæ spicas colligeret forte, interdum
etiam composito, e manibus decedentes; fraus enim obi-
que. Hoc opus, mulieribus creditum, « spicilegium » di-
citur a spicis legendis, quæ collectæ laeva tenentur manu;
harum autem fasciculus, donec amplitudini manus par sit,
« manipulus » appellatur, nempe quasi quoad « pollex
manus »; dextera interea spicas aut stantes, aut forte mi-
nusve relictas, aut solo facientes colligit laevæque tenen-
das credit. Postea palea circumligata obstringit inter cal-
cum et spicam ad « frit »; divaricatisque aliquantulum
in imo stelis recti manipuli per sulcum statuuntur, quæ
singula graditur mulier hominem sequuta metentem, quæ
« spicilega » idcirco vocatur. Vergente ad occidua sole,
spicilegae solent manipulos requirere, singula suos, et in
lineo mantili ad locum deferre, ubi flaminum halitus sit;
ideoque spicilegio absistunt, quia, deficiente sole, vni
flamen occidentalis omne simul cessat. Ubi ergo ventum
est ad apta operi loca, lineam tabulam tollunt manibus

(1) Cfr. an. III, n. XV.

ea lege, ut, quoniam duplex adhuc viget latine dicendi
genus, alterum rusticum, urbanum alterum, sinas me pauca
de utroque disserere. Primum igitur ex veteri consue-
tine superest ingens latine loquentium et scribentium
numerus, qui aspera, tristi, horrida oratione utuntur. Hip-
polidi, rudium et imperitorum similes, assumptæ ad-
dictionis genus quoddam plane novum atque in-
dignum. Sic ad virium imbecillitatem sermonem accom-
dantes, simul ac mutua quædam et hiantia loqui cœperunt,
germanos esse se Cicerones putant. Iidem eloquentiam
omnem in clamore et in verborum cursu positam cre-
dunt, nullam artium cognationem internoscentes, docti
latrare ad clepsydram. Ignari unde orta sit forma ver-
borum haerent in delectu vocum, nec ulla est peregrina
insolentia, quam non sibi addiscendam arbitrentur. Qui-
d quidem in diversis romanæ linguae voluminibus elabo-
ratum est, id totum bonam esse suppellectilem putant,
indigestaque omnia quasi in acervum congerunt. Hac in-
structi copia et hoc sententiarum vanissimo strepitu ignoti
persæpe homines ac repentini ex apparitoribus celestibus
quaestores facti sunt. Horum similes inire exprestit enun-
ctæ naris vir Iul. Caesar Cordara, ficto nomine L. Set-
tani, in sermone de tota Graeculorum huius ætatis litteratura:

Dixeris egregie, si passim admixtus inanis

Inter fabellas intercidat hellenismus,

Aut nova, sed duplex oriundaque stipite graio

Vocula. Nec tibi iam posthac sartago rotunda;

Cyclica dicatur; sit deinde ellipticus ovi

Ambitus: ast hominem microcosmi nomina dicas;

Tum rivis avibusque poetarumque procellis

Pictorum et silvis præfiges rite parergon.

(Ad proximum numerum).

P. ANGELINI

PER ORBEM

LOCUM ante omnia libenter cedo clarissimo socio nostro Iosepho Wabner, qui pro sua humanitate mihi ex Polonia succurrit: hoc unum ominor, ne in posterum de huiusmodi notitiis, sed iucundis et me et lectores certiores faciat. Scripsit enim turrin excelsam templi Claromontani, in Polonia celeberrimi et vetustissimi, in urbe Ozenstochovia, superiore parte incendio deletam. Incendium pyrotechnicis ludis est excitatum, quibus festum Assumptionis B. V. ex ipsa turri homines pii, sed parum periti et prudentes, celebrare voluerunt. Addidit Wabnerius damnum mox fortasse iri refectionum civium largitionibus; quod minime in dubium revoco ex moribus pietissimae gentis Polonae, omnibus notis; ego interim in Galliam hodiernum iter pergo.

Qui autem tot inibi desertiones recolam? Massiliensem primam eamque maximam operationum omnium atque gerulorum, qui circa naves adlaborabant; post eos itali quoque operarii exemplum contubernaliū sequuntur, operam deserunt, atque, instructo agmine prolatisque vexillis, vias civitatis strepentes percurrunt. Postea automedontes curruumque actores, ceterique aurigae, vectores, et huiusmodi, ita ut milites iam videantur passim vehes currusque agere et ducere: tandemque similia pictores minitantur. Rothomagensi in urbe nautae, quotquot scaphas per flumen agunt, pari desidia correpti, coniurant, ita plane ut proximas militum exercitationes differre ad aliud tempus oportuerit, ne ad tot tumultuantes cohibendos reipublicae vires deficiant.

Noxia huiusmodi exempla Helvetii inter suos fines imitantur, qui Lausonio in civitate opificum turbas peragantes conspiciunt, non sine maximis clamoribus, atque vigilibus consecratis. Quorum aestui unicum remedium credam quod Lucanensibus contra civibus contigit, pluviam nempe adeo violentam et copiosam, ut brevi hora vias omnes, plateas, templa, atria, caveas in flumina, in stagna, in lacus permutaverit.

Non tutum itaque, neque iucundum ad huiusmodi urbes iter; sed neque via tutior ad alias; dum enim audio Faure Gallum, novum veluti sed sereum Leandrum, ex Gallia in Angliam feliciter transitum volanti globo fecisse, nec Germanis nec Americanis, qui maxima humanitate pollent, peregrinantibus sortem pepercisisse accipio.

Ad Novum Eboracum, prope Hatfield stationem, vaporitrahæ duæ, altera in alteram occurrens, quassatae ad invicem, quindecim viatores interfecerunt, quadraginta vulnerarunt. Ad Constantiensem urbem, prope lacum eius celeberrimum, ferreae vehes ex Basileensi statione binis vaporitrahis actae e tramitibus prostraverunt; prima machina in dexteram corruit, altera saxis repente adhaesit, sed tramites lapidesque divulsit circumque proiecit ira terribili: mortui inde tres, vulnerati decem et septem, quos ad invisendos in nosocomio degentes Badenses duces statim properarunt.

Germani itaque prudentia optima laudandi illi, qui per Africae tenebras, leones inter barbarosque Nigritas, viam suo animo tantum confisi inierunt, ut loca circa Rudolphum, quem vocant, lacum investigarent. Expeditio, cui Erlanger et Neumann praesunt, viri fortes, ad Aethiopici regni

urbem caput Adis-Abeba Menelik regem salutatura processit; inde, camelis bis centum instructa, per Harrar terras mediosque Gallas adhuc indomitos, quamvis renuente ob sollicitudinem imperatore, pergere statuit.

Hussein, Turcarum regulus, cum militibus ut Germanos comitaretur profectus est, et fractis barbarorum hinc inde conatibus, superatis belluarum atque crocodilorum innumeris insidiis, ad Luku feliciter pervenerunt. Hiant inibi, lucens prodigium, crystallo nitidi micantesque specus ad Ginea oppidum, quos maximum praedicant totius Africae miraculum.

Favet itaque doctis saltem Mercurius, itinerum numen, eoque opitulante lucidum aliud portentum evenisse ex Indiis novimus. Nautae in scapha expiscantes cancrum ingentem, immanem, quo nunquam maiorem, captum tenuerunt. Crura eius sive brachia ad bina cubita protenduntur, forcipes eius terribiles, ingluviis horrenda, pupillae ex pedunculis fulgentes saevam crudelitatem minantur. Captivum reapse in craterem nautae reposuerunt, ubi et pisces multos et testudines et minores cancores in unda collegerant: sed binis post horas, cum redirent ut expiscatos thesauros dinumerarent, nihil iam erat nisi monstrum, quod infortunii sui comites omnes voraverat. Sed pretium operis et cladis ad noctem piscatores manebat: tenebris enim invadentibus lumen visum est paulatim ex media nave illucescere, cuius nucleum cancri corpus erat, ex quo profecto tot radii albedine lucentes ac splendentes maxima effluabant, quasi ex gigante quodam carbonchio ex Nerei thesauris direpto.

Quem tandem in Calcuttae aquario recondiderunt... quousque forsitan arbori altissimae media in platea superimponant, ut luceat omnibus qui in urbe sunt.

VIATOR.

VARIA

Flores in conclavibus.

Hoc, in quo vivimus tempore, flores, herbae, plantaeque multigenae ad ornatum domorum venerunt, neque nego morem idoneum esse salutis, gratum oculis, delectabilem quoque vitam animo et corpori simul. Temperata quippe aestas, hominem aliquem, parca mens, ut per est, effundunt, pulmones recreant aethere oxigeno, et suaviter, si res intra modum sit, perficiunt nares odore. Neque mirandum quod si usus hic in nos devenerit a rigidioribus arboribus Europaeae regionis; ibi enim, quae pulchriora et pulcherrima visu huiusmodi sunt, haud quidem in aperto quaerenda nivibus constipata et rigente; propterea quod in interiore domus parte deliciae huiusmodi constituere necesse fuit. Quae autem regiones ad meridiem pertinent, ut Italia, Lusitania, Hispania et similes, satis praebent ex illis, si per atria, si per agros decumbunt, convitantque oculos incolae.

Verum, quidquid causae sit, his in usu et consuetudine bono alite invectione, illud emergit et constat, fuisse in floribus semper aliquid, quod laetitia diebus adderet festis, quod rebus decus non mediocrem daret. Attamen XVI saeculo in Gallia optimatum aulas ornare primum flores et frondes; illudque in primis fuit ut, qui hieme camini, infumibula (spatiosa loca et sculptis illustra imaginibus) prunis, flammisque inserviebant, aestate floribus, frondibus, herbis vi-

ridescentibus quasi receptacula servirent. Quod quidem - res enim a frondibus ad flores venit - magno apparatu temporibus Enrici IV et Ludovici XIII actum est. Ludovico XIV rege medica mala et citrina aulas aedesque regias complebant, et argenteis in vasibus huiusmodi arbusculi in regali illo triclinio, cui a Diana et Venere appellatio, virebant.

Aloisius Philippus ante caminos aestivo tempore gradus iubebat apponi, super quibus plura disponentur vasa, eo tamen more ut absque more, absque ordine, demum dispositione nulla distributa viderentur, ac ita rudem naturam incomptamque manu, et liberam et solutam legibus imitarentur.

Hodiernis autem diebus, in domibus magnificentissimis solent crystallis decernere opertum lacunar, unde solis iubar hiemali tempore super flores roret, calor autem ex cuniculis sapienter dispositis a calidario palatii illuc migret; sic aeterno vere tepescant flores et fructus, frondes ac herbae. Quae profecto, si oculis fruerentur, si mentis sermone uterentur, mirarentur credo ex tam diversis dissitisque regionibus eodem esse translata, et in pace vivere quae Asiae sunt cum illis, quae in America, vel in Australia garriuntur.

Atque hic amor florum eo crevit, ut nunc penes omnes ingens sit, nec pauper humilioribus, nec dives pretiosioribus carere se posse floribus arbitrentur. Quod quidem nonnihil boni affert; delicati enim fiunt mores cultu florum, species, pulchritudo, color, odores aliquid in animos ingerunt, quod humanius est, neque paucos alit cultura hortorum, qui a cura brassicae et lactucarum ad floriculturam operam, nervos, mentemque suam converterunt. Est et ultra. Floricultura iam fere disciplina est, quae dum nova inter flores quaerit statuitque connubia, novamque florum educat agitque progeniem, mirabilia opera Dei, et arcana, quae praefuere creationi reman ostendit.

Harengi quo vocantur.

Diu de cibo harengorum quaesitum; nunc docta virore manus, qui H. F. Moore praebet e civitatibus Septentrionalis Americae foederatis, ad pisces colendos, suo ipso praeside viriliter sagitante, decrevit experimentis adhibitis harengos ali multitudine propemodum infinita pisciculorum minimorum, ne illis quidem exceptis, qui ex harengorum familia sunt. Pisciculi huiusmodi illi quibus sunt, ut aciem oculorum crystallo lentisculi non minus affligant. Quamplurimi ex hiis autem phosphorescentia praediti sunt, quae lavante harengi, noctu praecipuum, persequuntur et assequuntur.

Iocel.

Per quas peccat quis, per haec torquetur?

Apud Anglum iudicem furti quidam reus erat, Cui iudex: — Intellige te semestri carceris poena mulctatum quia nummariam arcam perstrigisti. — At reus: — Non ego criminalis reus, bene iudex, non ego. — Iterum igitur iudex: — Atqui tu te fecisse fasces es. — Latro autem: — Dic me non fecisse; denterum hoc brachium meum iniqui operis auctor: hunc penna erit. — Iudex qui iocari censebat: — Age — inquit — dexterum istud brachium tuum semestri carceri do. — Quid putatis tunc accidisse? Sinistro brachio dexterum - ligneum enim appaverat - divellit a scapulis, deposuitque coram iudice, flagitii poenas daturum. Ipse abiit callidus excusso iudicem suspendere naso.

P. d. V.

dique effossore. Quinquaginta curras canibus acti una eademque die e Dawson portis profecti sunt nivaleque iter, auream verum meta, cuiusvis doloris atque aerumnae patientes, audacterque inierunt.

Itaque ad decem millia effossore glacie resolutionem squalidas per oras iam manent, exque Pacifici Oceani litoribus octoginta hominum millia illuc convenire parata dicunt, ubi primum maris facies iterum libera navibus viam dabit, quod navalibus collegiis inexhausti lucri fontem futurum iam praecident.

Utensilia, tentoria, vestes, arma, cibos advehi secum migrantes coguntur; equis tamen moratur cum pretiosa saxa bimillia libellarum pondere interdum etiam reperta sint, et centum vel biscentum libellarum quotidie plane colligantur. Nec quisquam bene auspicatum sese reputat, nisi post solis occasum centum saltem libellas lucratus sit, neque, etsi mille collegerit, insolitum sese fortunam expertam gestem.

At notandum rempublicam Septemtrionalis Americani foederis edixisse maria arenato in nullius bona cedere posse, occupanti cuique proinde eam parere oportere, tantumque adhiberi singulis spatium quantum upupa in crucea postea dimittitur. Cum vero fons e loco cesserit, succedendi statim in eius locum alteri ius sit. Hoc autem edicto vix evulgato callidissimi argentariorum commerciorumque praefecti foedus simul dixerunt, ut auriferam glaram utilius expoliarent.

Basitactis itaque ad rem navibus, vix atque marinus fluxus arenam obsequi sollicitos, ne demergantur, expellit, properant naves ad litus, delectaque anchoris antlia undam arenamque simul adsipiant, dilabant, auro expoliant atque inopem per fustulas demittunt.

Sed cum effossore sit quoniamballis, ut plurimum, instructi, prodens apparuit navium magistris chalybe earum latera veluti loricis muniti atque tormenta bellica circumponi: hinc enim auri fame nova bella parantur, quasi ea, quae haecina effugerant, satis non viderentur; quare cunctum est a reipublicae administris ut lorica reipublicae navis ad auriferum litus pariter mittatur una cum pedum legione, qui dilabentes forte contineant.

Quae maxime retento mensorum peractae sunt, ad centum usque millia pariter auriferam arenam produci tradunt; at dubitant plures ne sub marinis etiam fluctibus

hinc progrederentur. Atque verum esse effundat. Immo cum Russorum quaedam diaria enunciarint in orientali Kamtchatka litore auro et vestigia repertiisse, sunt qui absurdum non reputent arenam huiusmodi mare oblitam ex America Asiam attingere, ita ut marinum aequor, autem aliud oceanum quodammodo obtegat.

A. L.

ANNALES

Sinensis facta. - **Latitantes iter a Russorum Capite internationum.** - **Boerorum reipublica Anglii addita.** - **Romanus regis atque Austrorum imperatoris ad Ischl colloquium.** - **Turcarum imperatoris solenne feriae ob quintum et vigintiannum imperii annum celebratae.**

Sinensis bellum primas, uti par est, sibi vindicat; Italorum Germanorumque auxilia dum ad Ta-ku portum appellant, dumque Gallorumque dux Vayron eiusque comitatus tribuni Saigon, Gallicam coloniam, festantibus incolis, attingunt, atque Valdersee, supremus omnium dux, citissime ad litora belli properat, milites omnes ex quacumque natione, qui Pekinam occupare, deambulationem quamdam militari ritu per urbem habuerunt, ut subacta armis moenia quodammodo ubique calcarent. Vexillis itaque ventis datis, praecedentibus tibicinibus, equites pedesque solenni pompa, veluti ad triumphum, urbem circumlustrarunt. Russi primi, deinde Iaponenses, Angli deinceps, Americani, Germani et Galli Italique, canentibus tubis, et rhythmo gressu coram universa

plebe transierunt. Quies, haec inter, redit in urbem, nundinae renovantur, commercia iterum incipiunt, quare opportunum visum est Russorum Caesari de pace componenda iamiam agere. Itaque consilium hoc ultro praebens cum Americanis primum communicavit, qui libenter acceperunt, nec iam aliud, ut suos milites ex urbe capite revocent, nisi Russorum exemplum expectant. Angli vero vehementer dubitant an opportunum reapse sit in tanta adhuc rerum incertitudine omnibus praesidiis Europaeum nomen expoliare, atque pretiosissimum aequae pacis componendae abicere pignus. Haec eadem dubia Germanorum Austrorumque et Italorum vehementer commovent animos, cum praecipue quotidie exaudiantur novae clades a pugilibus illis nefastis admitti per Yang-tse-kiang fluminis vallem omnem, exceptis forte his locis, ad quae sive bellica navis, sive praesidium foederatorum pervenerit. Nam sacri Evangelii praecones, et chisticolae et sacrae virgines, ubicumque patet irrefrenatum barbaris arbitrium, immani crudelitate atrocissimisque cruciatibus interficiuntur, vastantur sacrae aedes et hospitia, ipsique magistratus manum vel consilium ad operam nefandam conferunt. Immo et per provincias omnes, quae ad meridiem spectant, deficientibus Europaeorum praesidiis, serpere heic et illic ac flagrare caedis seditionisque rumor exauditur.

Quapropter nonnulli dubitant ne forte ob pecuniae defectum Russi cogantur deserere bellum, ac proinde ceteris etiam suadere ut suum exemplum imitentur. Tradebant inde initam ab eorum legato repente ad Gallos viam, ut Gallorum aes mutaretur, utque simul Loubet, reipublicae praesidem, oblata sui Caesaris epistola, ac Sancti Andreae equestri maximi ordinis torque, propitium sibi faceret, atque neglectum ab illo Lutetiae iter, quod non semel diaria sponderant, quodammodo excusaret ac insigni dono rependeret.

Ipsae interim Russorum Caesar legatos Boerorum magna comitate excepit, sed de extremis belli infelicissimi vicibus non nisi verbis sollicitus videtur. Eo quidem in bello ad Machar-dorp ultimo pugnatum est; Boeris autem usque ad incitas obstantibus oportuit tandem pugnae locum deserere. Inde Roberts dux bellum tandem sese confecisse arbitratus, edictum solenne dixit de Transvaalana libertate deleta atque de republica omni in Anglorum dominium redacta. Edictum in oratorum coetu ad Capetown publice perlectum est, responsionem autem acerrimam Krüger statim redigens, eam ad omnes Americae et Europae reges et praesides misit. Adulationes igitur quotidie renovantur; Dewet dux, nunquam defatigatus, circa Bloemfontein iterum decurrit, ferrea itinera pessumdat, commeatus diripit vel prohibet, ignem in acervis submittit. Unguibus et rostris ultimae pugnae agentur; iusiurandum est enim Boeris, ne usque ad vitae amissionem unquam praedium deserant utque suam patriam et libertatem usque ad unum teneantur.

Ischl Austriae in urbe Franciscus Iosephus, Austrorum imperator, Carolum Rumenorum regem excepit, colloquium secreto habuit una cum Goluchowsky, rerum ad externos administro. Bulgarorum enim conatus et minae finitimos Rumenos graviter inturbant, atque vices terribillae suae ipsorum reipublicae parant, nisi ab imperatoribus et regibus aliarum gentium a bello ineundo prohibeantur. Rumeni enim instructos sese ad pugnam non incassum

obtestantur, sed pacem servandam potissimum praeculis habere. Atqui Bulgarorum insidiae Hellespontii litora ubique commovent, et maximam ruinam tum sibi tum ceteris excitare videntur.

*

Inde igitur cautum ab iis dicunt, ut ad Turcarum imperatorem, qui vigesimum quintum sui regni annum multis feriis celebravit, solemnem legationem mitterent. Feriarum vero maxima lautissima coena fuit in imperiali aula habita, ad quam legati omnium gentium convenerunt, et Austrorum legatus, dynasta a Calice, omnium senior, fervidis auspiciis in Abdul Hamid prosperitatem libavit.

POPOLICOLA.

LIBRORUM RECENSIO

FERDINANDO PELLEGRINI. Pio VI P. M. abate in Subiaco e martire a Valenza. - Romae ex officina Tiberina, a. 1900.

Funebris est laudatio, quae cumulum impositum honoribus Pio VI P. M. instauratis in Sublaquensi templo maximo iv kal. Septembr. anni superioris, quo die primum saecularis memoria celebrata est eius Pontificatus. Paginis vix octo et viginti, presso ac rapido dicendi genere, Augusti Caesenis figura sic eminet, ut historiae molem exaequare videatur. Adiecta orationi sunt, orationis causa, quaedam de Sublaqueo ac de sacro Ordine legiferi Patris Benedicti.

P. A.

AENIGMATA

I.
Parvi fit primus, sed pluri pendit avarus
Per fas perque nefas cupiens implere crumenam
Ex hortis veniunt vescendi in iure secundi.
Integra mirandum vox pastorem exhibet ambas
Infantem buccas utremque, tubisque canentem.

II.
Quinque notas tantum quaeres, mi lector, et istis
Callidus interpretis nomina bina dabis.
Primum nomen habes in messe et cernis in illo
Nomen inesse rei, quae bona cuncta parit.

DIGRAMMA.

Ex sociis qui utriusque aenigmati interpretationem ad commentarii moderatorem miserint intra duos menses, unus, sortitus, gratis accipiet opus cui titulus:

Prof. LUIGI CHIESA.

LA BASE DEL REALISMO

E LA CRITICA NEOKANZIANA

Aenigmata ann. III, n. XIV proposita his respondent:

1) VI-lla 2) At-reus.

Ea rite soluta miserunt:

Ed. Bianco, Th. Laureri, Roma - Fr. Sallares, Sabadella - Guil. Schena, Ratisbona - Herm. Gini, Taurinis aquis - G. Langenberg, Monasterio Guestph. - Ver. Carliato, Vicentia - A. Chénement, Nods - St. Figielski, Rupino. - Ad. Huss, Gryboul - A. E. De Druffel, Verbergen - Aug. Roberge, Chicoutimi - Canada - Petr. Garrone, Pozzono ad Vercellas - Th. Vinas, Sch. Plat. - Tarrega - Ios. Castelli, Gandino - C. Perazzi, Mengalore, in Indis - F. Szymajtis, Opitoloki, in Lithuania - Alois. Cappelli, Senis - V. Hertel, Mendhausen - Mich. Vidal, Palma.

Sortitus est primum:

Fr. SALLARES,

ad quem missum est opus, cui titulus:

GUIDA DEL PELLEGRINO A ROMA

riveduta e corretta dal P. GIUSEPPE BONAVENTURA d. C. d. G.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE - Ex Officina Forzani et Socii.